

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL ... GYVENVIETĖS BENDRUOMENĖS SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJĄ

2014-04-14 Nr. 4D-2014/1-156
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius (toliau vadinama – Seimo kontrolierius) gavo ... GYVENVIETĖS bendruomenės (toliau vadinama – pareiškėjas) skundą, pasirašytą bendruomenės pirmininkės X (toliau vadinama – pareiškėjo atstovė) dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (arba toliau vadinama – SAD ministerija arba Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), neteikiant atsakymo į prašymą.

2. Skunde pareiškėjo atstovė nurodo:

2.1. „Aš, X, ... GYVENVIETĖS bendruomenės pirmininkė, ir dar 16 šalyje veikiančių NVO (nevyriausybinių organizacijų) atstovų (toliau – pareiškėjai) 2013-12-16 raštu kreipėmės į LR socialinės apsaugos ir darbo ministeriją [...], prašydami pateikti skunde įvardintų Specializuotų pagalbos centrų ataskaitas ir ištirti vienos iš jų veiklą. Apie Ministerijos darbuotojų priimtus sprendimus, reaguojant į skundą, atsakymo negavome“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] Manome, kad Ministerijos atstovai nesilaikė viešąjį administravimą reglamentuojančių teisės aktų ir taip pažeidė mano ir kitų skunde nurodytų pareiškėjų teises į gerą viešąjį administravimą.“

2.3. „Faktas apie atsakingų ministerijos atstovų neveikimą laiku paaiškėjo 2014-01-24, kai pareiškėjų deleguotas asmuo iš Šiaulių nuvyko į Ministeriją. Paaiškėjo, kad raštas persiųstas 2014-01-13 tos pačios Ministerijos Socialinių paslaugų priežiūros departamentui. Raštiškų Ministerijos paaiškinimų dėl savo neveikimo laiku iki šiol negavome.“

3. Pareiškėjo atstovė prašo Seimo kontrolieriaus:

3.1. „1. Įvertinti Ministerijos darbuotojų veiklą ir išsiaiškinti, ar Ministerija teisingai pasielgė, skundą adresuodama tos pačios Ministerijos Socialinių paslaugų priežiūros departamentui“;

3.2. „2. Įvertinti, ar tokie pareigūnų veiksmai nepažeidė pareiškėjos teisių“;

3.3. „3. Padėti nustatyti, kas turėtų apmokėti kelionės išlaidas, kilusias dėl Ministerijos darbuotojų neveikimo.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierius dėl skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į SAD ministeriją, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl pareiškėjo atstovės skundo teiginių.

5. Seimo kontrolierius gavo SAD ministerijos raštą, pasirašytą ministrės Algimantos Pabedinskienės, kuriame nurodyta:

5.1. „2013-12-18 Ministerijoje buvo gautas ... GYVENVIETĖS bendruomenės ir kitų organizacijų pasirašytas kreipimasis dėl savaitraščio „Šiauliai plius“ paskelbtos publikacijos „Smurtas: pagalbos prašymai atsimuša į sieną“, susijusios su specializuotos kompleksinės pagalbos teikimu Šiauliuose.“

5.2. „Ministerija, susipažinusi su ... GYVENVIETĖS bendruomenės kreipimusi, 2014-01-13 raštu Nr. (18.4-43) SD-233 kreipėsi į Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) prašydama, atsižvelgiant į Departamento ir Moterų inovacijų centro sudarytų sutarčių nuostatas, iki 2014-01-31 ištirti publikacijoje minimus su specializuotos kompleksinės pagalbos teikimu Šiauliuose susijusius faktus ir ministerijai pateikti išvadas.“

5.3. „Departamentas 2014-01-14 raštu Nr. (10.21-04)SI-22 kreipėsi į asociaciją Moterų veiklos inovacijų centrą (toliau – Centras) ir paprašė pateikti išsamų paaiškinimą dėl minėtoje publikacijoje pateiktų faktų apie Centro teikiamą pagalbą smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims.“

5.4. „Centras 2014-01-16 atsakydamas į Departamento prašymą raštu Nr. GD-1547, adresuotu Ministerijai bei Departamentui, informavo, kad Moterų veiklos inovacijų centro vadovė p. A dėl publikacijoje išdėstytų faktų privataus kaltinimo tvarka kreipėsi į Šiaulių apylinkės teismą.“

5.5. „Ministerija 2014-02-14 raštu Nr. (18.4-43) SD-1093 apie šią situaciją informavo ... GYVENVIETĖS bendruomenę, pažymėdama, kad atsižvelgiant į tai, kad, pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymą, teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi nuo kitų valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ir kitų asmenų, Ministerija vykstant teismo procesui pagal kompetenciją negali pasisakyti dėl publikacijoje minimų aplinkybių.“

5.6. „Ministerija 2014-03-04 raštu Nr. GD-5148 gavo Šiaulių apylinkės teismo 2014 m. vasario 14 d. nutartį, kurioje nurodoma, kad Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 416 str. 3 d. nutarė bylos procesą, kaltinant B pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 str., nutraukti.“

5.7. „Ministerija 2014-03-17 raštu informavo ... GYVENVIETĖS bendruomenę apie motyvus, dėl kurių kreipimesi pateiktiems faktams tirti buvo kreiptasi į Socialinių paslaugų priežiūros departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, apie skelbiamas šalyje veikiančių specializuotos pagalbos centrų veiklos bei finansines ataskaitas bei apie tai, kad Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 416 str. 3 d., nutarė bylos procesą kaltinant B pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 str. nutraukti.“

5.8. „Šiaulių bendruomenės konfederacijų atstovė C 2014-01-24 atvyko į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją bei Dokumentų valdymo skyriuje pasiteiravo apie atsakymą į ... GYVENVIETĖS bendruomenės ir kitų organizacijų pasirašytą kreipimąsi. Dokumentų valdymo skyriaus darbuotojos nedelsiant kreipėsi į Šeimos ir bendruomenių departamento Šeimos politikos skyrių, prašydamos pateikti paaiškinimus interesantei. Šeimos politikos skyriaus vedėjo pavaduotojas Tomas Milevičius nedelsiant pateikė, o Dokumentų valdymo skyriaus darbuotojos patvirtino 2014-01-13 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rašto Nr. (18.4-43) SD-233 kopiją C.“

5.9. „... GYVENVIETĖS bendruomenės ir kitų organizacijų pasirašytas kreipimasis buvo persiųstas Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovaujantis Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013-01-31 įsakymu Nr. A1-32 „Dėl pavedimo Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“, kuriuo Departamentui pavesta „1.1.7.5. Įgyvendinti LR apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą ir Specializuotos pagalbos centrų programos priemones.“ Šiuo įsakymu departamentui taip pat pavedama įgyvendinant 1.1.1–1.1.10 punktuose nurodytas priemones, vykdyti šias funkcijas: 1.2.1. sudaryti valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartis su paslaugų teikėjais, [...] dėl programų priemonių įgyvendinimo; 1.2.2. kontroliuoti veiklą, kurioms įgyvendinti skiriamos lėšos, vykdymą ir valstybės biudžeto lėšų tikslinį naudojimą.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos teisės aktai:

6.1. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau vadinama – Teisės gauti informaciją įstatymas):

12 straipsnis „Prašymo pateikimas“ – „[...] 5. Įstaiga, nustačiusi, kad prašyme nepakanka informacijos arba pateikta informacija yra netiksli, per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos kreipiasi į pareiškėją, kad šis patikslintų prašymą, ir padeda jam išaiškindama, kokios informacijos prašyme nepakanka ir kur ją gauti, o kai prašyme pateikta informacija netiksli, – išaiškindama netikslumus ir kaip juos pašalinti. [...]“

13 straipsnis „Prašymo persiuntimas“ – „1. Jeigu prašoma informacija yra kitoje įstaigoje, prašymas persiunčiamas kitai kompetentingai įstaigai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos, ir apie tai per 3 darbo dienas nuo prašymo persiuntimo informuojamas pareiškėjas. [...]“

14 straipsnis „Informacijos pateikimo terminai“ – „1. Informacija pareiškėjui turi būti pateikiama ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos. Jeigu prašoma daug ar sudėtingos informacijos, įstaigos vadovas turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų ir apie tai ne vėliau kaip kitą darbo dieną raštu pranešti pareiškėjui, taip pat nurodyti pratęsimo priežastis. [...]“

16 straipsnis „Atsisakymas teikti informaciją“ – „2. Įstaiga gali atsisakyti teikti informaciją, jeigu: [...] 4) prašoma informacija jau buvo viešai paskelbta; tokiu atveju įstaiga per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos nurodo pareiškėjui jos paskelbimo šaltinį.“

6.2. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės):

10 punktas – „Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. Jeigu institucija, kuriai pateiktas prašymas, negaliota spręsti jame išdėstytų klausimų, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje išsiunčia prašymą kompetentingai institucijai (pasilikdama prašymo kopiją) ir raštu praneša apie tai asmeniui, paaiškindama persiuntimo priežastis.“

30 punktas – „Asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje.“

31 punktas – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitomis organizacinėmis priemonėmis, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užsitęsti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje, institucijos vadovas per 15 darbo dienų nuo prašymo gavimo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 10 darbo dienų. Likus nemažiau kaip 5 darbo dienoms iki šių Taisyklių 30 punkte nustatyto termino pabaigos, institucija išsiunčia asmeniui pranešimą raštu (arba elektroniniu paštu, jeigu prašymas pateiktas elektroniniu būdu), nurodydama prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

41.2.punktas – „Į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.“

6.3. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. sausio 31 d. įsakymo Nr. A1-32 „Dėl pavedimo socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ (toliau vadinama – Įsakymas):

7. 1 punktas – „Pavedu Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos: 1.1. įgyvendinti: [...]; 1.1.7.5. Įgyvendinti LR apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą ir Specializuotos pagalbos centrų programos priemones; 1.2. įgyvendinant 1.1.1–1.1.10 punktuose nurodytas priemones, vykdyti šias funkcijas: 1.2.2. kontroliuoti veiklą, kurioms įgyvendinti skiriamos lėšos, vykdydamą ir valstybės biudžeto lėšų tikslinį naudojimą.“

Tyrimo išvados

8. SAD ministerija pareiškėjo 2013-12-16 prašymą 2014-01-13 perdavė nagrinėti Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Departamentas). Pareiškėjas apie prašymo perdavimą Departamentui sužinojo 2014-01-24, kai Šiaulių bendruomenės konfederacijų atstovė C atvyko į SAD ministeriją pasiteirauti dėl pareiškėjo kreipimosi. Iš Seimo kontrolieriui pateiktų duomenų nustatyta, kad Ministerija pareiškėjo 2013-12-16 prašymą perdavė nagrinėti Departamentui praleidusi 5 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje terminą bei raštu nepranešusi pareiškėjui apie prašymo persiuntimo priežastis, taip pažeisdama Taisyklių 10 punktą.

9. Pareiškėjo 2013-12-16 prašymą SAD ministerija perdavė nagrinėti kompetentingai institucijai – Departamentui. Vadovaujantis Įsakymu Departamentui pavesta įgyvendinti Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą ir Specializuotos pagalbos centrų įgyvendinimo priemonės (Įsakymo 1.1.7.5 papunktis), kontroliuoti veiklą, kurioms įgyvendinti skiriamos lėšos, vykdymą ir valstybės biudžeto lėšų tikslinį panaudojimą (Įsakymo 1.2.2 papunktis), atsižvelgiant į 2013-12-16 prašymo esmę Ministerija, perduodama prašymą nagrinėti Departamentui, nepažeidė pareiškėjo teisių, nes prašymas perduotas atsižvelgiant į institucijos kompetenciją.

10. SAD ministerija į 2013-12-16 kreipimosi dalį, kurioje buvo prašoma suteikti informaciją, atsakė 2014-03-14 raštu, nurodydama informacijos paskelbimo šaltinį, internetinę svetainę, kurioje viešai skelbiama prašoma suteikti informacija. Ministerija, atsisakydama teikti informaciją ir nurodydama pareiškėjui jos paskelbimo šaltinį, praleido Teisės gauti informaciją įstatyme nustatytą 5 darbo dienų atsisakymo teikti informaciją pateikimo terminą, taip pažeisdama Teisės gauti informaciją įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 4 punktą.

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad SAD ministerija, pareiškėjo prašymą perduodama nagrinėti Departamentui, praleido Taisyklėse nustatytą prašymo perdavimo terminą, laiku neinformavo pareiškėjo apie prašymo perdavimo priežastis, o pateikdama atsakymą, kuriame nurodė prašomos informacijos paskelbimo šaltinį, praleido Teisės gauti informaciją įstatyme nustatytą atsisakymo teikti informaciją pateikimo terminą, todėl ... GYVENVIETĖS bendruomenės skundas pripažįstamas pagrįstu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia ... GYVENVIETĖS bendruomenės skundą pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius rekomenduoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai užtikrinti, kad ateityje:

13.1. gavus asmens prašymą, kurį nagrinėti kompetentinga kita institucija, jį nagrinėti bus perduodama laikantis Taisyklėse nustatytų prašymo perdavimo terminų ir tvarkos.

13.2. gavus prašymą suteikti informaciją, kuri jau buvo viešai paskelbta, apie jos paskelbimo šaltinį pareiškėjui bus pranešama laikantis Teisės gauti informaciją įstatyme nustatytų atsisakymo teikti informaciją terminų ir tvarkos.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti Seimo kontrolierių iki 2014 m. gegužės 26 d.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas